

Traktowanie jako NKUP amortyzacji od ŚT i WNiP nabytych w drodze darowizny jest niezgodne z Konstytucją

21 listopada 2024 r. Trybunał Konstytucyjny uznał, że pozbawienie możliwości uznania za KUP odpisów amortyzacyjnych od wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nabytych w drodze darowizny jest niezgodne z Konstytucją RP (sygn. akt P 11/24).

Możliwość odliczenia oraz obowiązek naliczenia podatku VAT

Stanowisko Trybunału dotyczy nieodpłatnego nabycia w drodze darowizny, zwolnionej od podatku od spadków i darowizn, środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, których amortyzację rozpoczęto i nie zakończono przed 1 stycznia 2018 r.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 45a lit. a ustawy o PIT, nie uważa się za KUP odpisów amortyzacyjnych od wartości początkowej środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nabytych nieodpłatnie, z wyjątkiem nabytych w drodze spadku, jeżeli:

- nabycie to nie stanowi przychodu z tytułu nieodpłatnego otrzymania rzeczy lub praw lub
- dochód z tego tytułu jest zwolniony od podatku dochodowego, lub
- nabycie to korzysta ze zwolnienia od podatku od spadków i darowizn, lub
- nabycie to stanowi dochód, od którego na podstawie odrębnych przepisów zaniechano poboru podatku.

Trybunał uznał, że ww. przepis jest częściowo niezgodny z wywodzoną z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej **zasadą ochrony interesów w toku**.

Tło sprawy

Pytanie do Trybunału Konstytucyjnego skierował WSA w Poznaniu. W rozpatrywanej przez ten Sąd sprawie, Naczelnik Urzędu Celno-Skarbowego decyzjami z 2 sierpnia 2023 r. oraz 4 października 2023 r. określił wysokość zobowiązania podatkowego w podatku dochodowym od osób fizycznych PIT-36L za 2018 r. skarżącemu i skarżącej w wysokości odpowiednio 244 044,00 zł oraz 199 146,00 zł.

W ocenie Naczelnika UCS skarżący zawyżyli KUP z tytułu indywidualnych działalności gospodarczych. Zawyżenie to miało nastąpić na skutek zaliczenia w do KUP odpisów amortyzacyjnych od udziału w prawie do zarejestrowanego wzoru wspólnotowego. Naczelnik UCS ustalił, że prawo do tego zarejestrowanego wzoru wspólnotowego zostało przekazane skarżącej przez jej matkę w drodze darowizny, która nie podlegała podatkowi od spadków i darowizn. Skarżąca następnie darowała skarżącemu wynoszący ½ udział w prawie do zarejestrowanego wzoru wspólnotowego.

Argumentacja Trybunału

Trybunał w pierwszej kolejności wskazał, że brzmienie analizowanego przepisu ustawy o PIT uległo dwukrotnej modyfikacji w okresie pomiędzy wprowadzeniem przez skarżących nabytych udziałów w prawie do wzoru wspólnotowego do ewidencji wartości niematerialnych i prawnych a końcem 2018 r.

Zgodnie z ostatnią nowelizacją z 2018 r., art. 23 ust. 1 pkt 45a lit. a ustawy o PIT stosuje się do dochodów (przychodów) uzyskanych od 1 stycznia 2018 r.

Jednocześnie uchwalono wówczas art. 23 ust. 9 ustawy o PIT, który pozwala na zaliczenie do KUP odpisów amortyzacyjnych od ŚT i WNiP nabytych w drodze darowizny, zwolnionych od podatku od spadków i darowizn, w przypadku, gdy środki te wykorzystywane przez darczyńcę były przez niego amortyzowane.

Trybunał wskazał, że z art. 2 Konstytucji dotyczącego zasady ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa **wynika zakaz zastawiania przez prawodawcę "pułapek" na obywateli, formułowania obietnic bez pokrycia albo też nagłego wycofywania się przez państwo ze złożonych obietnic lub ustalonych reguł postępowania.**

Organ przypomniał, że ustawodawca zobowiązał podatnika do amortyzacji składników jego majątku i wyznaczył na to minimalny czas – w przypadku prawa do wzoru wspólnotowego okres ten nie mógł być krótszy niż 60 miesięcy. Amortyzacja stanowi możliwość stopniowego odzyskania funduszy zainwestowanych w zakup środków trwałych bądź wartości niematerialnych i prawnych podlegających amortyzacji.

Trybunał stwierdził, że analizowany 23 ust. 1 pkt 45a lit. a ustawy o PIT narusza interesy podatników, **którzy rozpoczynając proces amortyzacji nie mogli wiedzieć, że ustawodawca zmieni "reguły gry".**

Znaczenie wyroku Trybunału

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego otwiera wielu podatnikom możliwość korekty kosztów odpisów amortyzacyjnych środków trwałych darowanych i przyjętych do używania przed 1 stycznia 2018 r.

Warto przy tym zauważyć, że wnioski Trybunału powinny **znaleźć zastosowanie również do zakazu amortyzacji budynków mieszkalnych**. Zgodnie bowiem ze znowelizowanymi Polskim Ładem art. 22c pkt. 2 ustawy o PIT i art. 16c pkt 2a ustawy o CIT, od 1 stycznia 2023 r. nie można dokonywać odpisów amortyzacyjnych od:

- budynków mieszkalnych,
- lokali mieszkalnych stanowiących odrębną nieruchomość,
- spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego,
- prawa do domu jednorodzinnego w spółdzielni mieszkaniowej

bez względu na datę ich nabycia lub wybudowania.

Dotychczas orzecznictwo sądów administracyjnych było w tej sprawie niejednolite. Sądy czasami argumentują, że na ten temat powinien wypowiedzieć się Trybunał Konstytucyjny. Wyrok Trybunału z 21 listopada 2024 r. może być wskazówką dla sądów w jaki sposób powinny podejść do stosowania przepisów podatkowych wprowadzonych tzw. Polskim Ładem.

**Jeżeli są Państwo zainteresowani szczegółowymi informacjami w tym zakresie
lub naszym wsparciem,**

ZAPRASZAMY DO KONTAKTU!

Tomasz Napierała
Doradca podatkowy | Partner w ABC Tax
tel. 797 720 901
tnapierala@abctax.com.pl

Elżbieta Skurczak
Radca prawny | Partner w ABC Tax
tel. 533 336 434
eskurczak@abctax.com.pl

Marta Coda
Doradczyni podatkowa
tel. 796 720 901
mcoda@abctax.com.pl

Weronika Sydow
Konsultant podatkowy
tel. 61 852 58 45
wsydow@abctax.com.pl

ABC Tax Sp. z o.o.
ul. Paderewskiego 6/7
61-770 Poznań

Kontakt
tel. +48 61 852 58 45
biuro@abctax.com.pl